

(Ф. 13.05.14)

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного і адміністративного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри О. Гусар Гусар О.А.
(підпис) (ПІБ)
« 28 » серпня 2023 р.

ТИПОВІ ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ

з дисципліни «Правові інструменти позасудового вирішення спорів»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від « 28 » серпня 2023 р.

Розробник: д.ю.н., Ксенія ТОКАРЄВА

Тема: 1. Загальна характеристика позасудового вирішення спорів

Завдання 1

Проаналізуйте зв'язок судової системи та системи позасудового вирішення спорів, визначте переваги і недоліки сучасного стану їхньої взаємодії.

Завдання 2

Визначте сучасний стан правового регулювання застосування правових інструментів позасудового вирішення спорів в Україні. Проаналізуйте основні нормативно-правові акти та встановіть рівень розробленості регулювання кожного виду позасудових інструментів вирішення спорів.

Завдання 3

Здійсніть порівняльний аналіз наукової літератури та наведіть визначення «позасудове вирішення спорів», «досудове вирішення спорів», «альтернативне вирішення спорів».

Завдання 4

Складіть таблицю, в якій відображається порівняння американського та європейського досвіду запровадження та використання позасудового вирішення спорів.

Критерії	<i>Американський досвід</i>	<i>Європейський досвід</i>
Історичні передумови запровадження		
Нормативно-правове регулювання		
Шляхи популяризації		
Статистика використання		

Завдання 5

Оберіть 5 країн світу та заповніть таблицю про поширення позасудового вирішення спорів у цих країнах.

<i>Назва країни</i>	
Види позасудового вирішення спорів, які запроваджено до національної правової системи	
Сфера застосування (види спорів, які врегульовуються позасудовим шляхом)	
Ініціювання участі (порядок початку застосування інструментів позасудового вирішення спорів)	
Правове регулювання (національні нормативно-правові акти)	
Медіатор (посередник) (за наявності, вимоги, правовий статус)	

Тема: 2. Переговори як спосіб позасудового вирішення спорів

Завдання 1

Складіть алгоритм проведення переговорів у одному із сімейних спорів:

1. підготовка шлюбного договору;
2. розірвання шлюбу і поділ спільного майна подружжя;
3. визначення місця проживання і порядок спілкування з дитиною;
4. стягнення аліментів.

Завдання 2

Проаналізуйте та занотуйте переваги переговорів як способу позасудового вирішення спору.

Завдання 3

Перелічіть нормативно-правові акти, у яких вживається термін «переговори». Занотуйте назви документів і цитування положень зі згадкою переговорів.

Завдання 4

Ознайомтеся зі сучасними техніками, прийомами і методиками проведення переговорів. Порівняйте їх та оформіть відповідь у вигляді таблиці, де буде визначено схожості та відмінності.

Завдання 4

Заповніть таблицю з ознаками вказаних стилів переговорів.

Критерії	<i>М'який стиль</i>	<i>Жорсткий стиль</i>	<i>Гарвардський метод принципів переговорів</i>
Роль учасників			
Ціль			
Ставлення до поступок			
Довіра учасників			
Зміна позицій			
Підхід до остаточного рішення			

Тема: 3. Третейський розгляд та міжнародний комерційний арбітраж

Завдання 1

Громадянка Л. має намір звернутися до третейського суду з приводу стягнення аліментів з її колишнього чоловіка. Шлюбного договору колишнє подружжя не уклало. Чи може третейський суд розглядати такий спір?

Хід вирішення задачі. Відповідно до п. 4 ст. 6 Закону України «Про третейські суди» третейські суди в порядку, передбаченому цим Законом, можуть розглядати будь-які справи, що виникають із цивільних та господарських правовідносин, за винятком справ у спорах, що виникають із сімейних правовідносин, крім справ у спорах, що виникають із шлюбних контрактів (договорів). Отже, третейський суд не може розглядати такий спір.

Завдання 2

При укладанні кредитного договору на придбання авто громадянину К. банком було запропоновано передбачити в договорі третейське застереження. Чи правомірна така пропозиція? Визначте умови оформлення третейського застереження.

Завдання 3

Проаналізуйте історичні етапи становлення третейського судочинства в Україні. З'ясуйте витoki створення третейських судів на території України та період їхнього найбільшого розвитку. Охарактеризуйте сучасний стан розвитку третейських судів.

Завдання 4

Здійсніть огляд практики розгляду Верховним Судом справ про оскарження рішень третейських судів та видачу наказів на примусове виконання рішень третейських судів у встановлених випадках. Виділіть найпоширеніші проблеми, які виникають у зв'язку з третейським розглядом спору.

Завдання 5

Громадянин М. вирішив звернутися до постійно діючого третейського суду за місцем проживання із захистом своїх порушених прав. М. дізнався, що засновником суду 9 днів тому подано заяву до управління юстиції для державної реєстрації цього суду. Чи має право суд прийняти його заяву? Протягом якого періоду здійснюється державна реєстрація постійно діючого третейського суду?

Завдання 6

Складіть третейську угоду з дотриманням реквізитів відповідно до чинного законодавства.

Завдання 7

Здійсніть порівняльний аналіз арбітражних правил ЮНСІТРАЛ і Міжнародної торгової палати у вигляді таблиці.

Завдання 8

Охарактеризуйте діяльність арбітражних інституцій в Україні та у світі. Здійсніть порівняльний аналіз сучасного розвитку арбітражу в Європейському Союзі та в Україні.

Тема: 4. Загальна характеристика медіації

Завдання 1

Змодельуйте правовий спір і його поетапне вирішення у порядку проведення медіації, учасниками якої є сторони спору, їхні адвокати, медіатор.

Завдання 2

Визначте, які відступи від основних принципів медіації є загальноприйнятними та допустимими відповідно до чинного законодавства.

Завдання 3

Громадянин В. не виконував свої зобов'язання за нотаріально посвідченим договором позики з громадянином С. При цьому громадянин В. уникає спілкування з С., не бере слухавку, ігнорує прохання про повернення боргу. Чи доцільно тут застосовувати медіацію?

Завдання 4

Складіть таблицю, у якій буде відображено порівняння трьох моделей медіації: позасудової, присудової та судової.

Критерії	<i>Позасудова</i>	<i>Присудова</i>	<i>Судова</i>
----------	-------------------	------------------	---------------

Визначення			
Ознаки			
Особа та роль медіатора			
Строки			
Обов'язковість участі			
Оформлення результатів			

Завдання 5

Напишіть есе обсягом 2-4 сторінки на тему «Медіація як соціальне та правове явище». Висловіть власну думку щодо соціальних передумов виникнення медіації та щодо потреб сучасного суспільства у такому інструменті вирішення спорів.

Завдання 6

Змодельуйте правовий спір і його поетапне вирішення у порядку врегулювання спору за участю судді.

Завдання 7

Визначте та опишіть переваги і недоліки інституту врегулювання спору за участю судді. Проаналізуйте ефективність врегулювання спору за участю судді на підставі наукової літератури. Визначте доцільність запровадження вказаного інституту до національної правової системи.

Завдання 8

Складіть таблицю, у якій буде відображено порівняння порядку проведення присудової медіації, судової медіації та врегулювання спору за участю судді.

Критерії	<i>Присудова медіація</i>	<i>Судова медіація</i>	<i>Врегулювання спору за участю судді</i>
Правове регулювання			

Особа, що проводить вирішення спору			
Мета			
Види спорів			
Принципи			
Учасники			
Правила проведення			
Тривалість			
Обов'язковість участі			

Тема: 5. Джерела правового регулювання медіації в Україні та світі

Завдання 1

Проаналізуйте діяльність українських об'єднань та організацій, які здійснюють свою діяльність у сфері медіації. Якою є роль таких організацій у правовому регулюванні медіації?

Завдання 2

Ознайомтеся з Сінгапурською конвенцією про медіацію. Чи надає вона визначення медіації? Окресліть сферу її застосування?

Завдання 3

Ознайомтеся із Державним стандартом соціальної послуги посередництва (медіації) від 17 серпня 2016 р. № 892. Охарактеризуйте медіацію як соціальну послугу відповідно до національного законодавства.

Завдання 4

Оцініть законопроектну діяльність щодо медіації до прийняття спеціального закону про медіацію. Складіть порівняльну таблицю законопроектів про медіацію, вказавши основні відмінності між ними. Оцініть можливі наслідки прийняття кожного з проектів для розвитку медіації в Україні, порівняйте їх з чинним Законом України «Про медіацію».

Завдання 5

Визначте і випишіть недоліки чинного Закону України «Про медіацію». Запропонуйте шляхи вирішення сучасних проблем, пов'язаних із регламентацією медіації у чинному законодавстві, з наведенням прикладів зарубіжного досвіду.

Тема: 6. Правовий статус сторін та договірні відносини у сфері медіації

Завдання 1

Складіть макет договору про проведення медіації для врегулювання трудового спору у письмовій формі.

Завдання 2

Визначте роль і переваги медіаційного застереження. Наведіть приклади таких застережень у різних договірних конструкціях.

Завдання 3

Ознайомтеся із Медіаційним Регламентом Міжнародної торгівельної палати. Вкажіть, які застереження він передбачає.

Завдання 4

Складіть макет угоди за результатами медіації у письмовій формі.

Завдання 5

Проаналізувавши сучасну юридичну літературу, визначте основні наукові погляди на порядок примусового виконання угоди за результатами медіації, її правову природу. Оберіть найбільш

сприятливий для розвитку медіації варіант регулювання угоди за результатами медіації в Україні та обґрунтуйте свою думку.

Завдання 6

Після підписання угоди за результатами медіації громадянин Х. відмовився виконувати взяті на себе зобов'язання, обґрунтовуючи це тим, що угоду за результатами медіації не було нотаріально посвідчено. Чи правомірні дії Х.? Які вимоги до угоди за результатами медіації висуває чинне законодавство?

Завдання 7

Складіть договір із включенням до його змісту медіаційного застереження.

Завдання 8

Опрацюйте юридичну літературу та згрупуйте наукові думки українських вчених щодо нотаріального посвідчення та судового затвердження угоди за результатами медіації.

Тема: 7. Особливості застосування медіації до різних категорій спорів

Завдання 1

Прослідкуйте історичне становлення використання практики вирішення трудових спорів за допомогою медіації в Україні та світі. Занотуйте основні етапи такого становлення.

Завдання 2

Визначте спільні та відмінні ознаки використання медіації у приватноправових і публічно-правових відносинах.

Завдання 3

Опрацюйте літературу та визначте основні наукові погляди щодо запровадження медіації у публічно-правових спорах. Згрупуйте протилежні думки вітчизняних науковців, які вважають:

- недоцільним запровадження медіації для вирішення публічно-правових спорів;
- позитивним запровадження медіації для вирішення публічно-правових спорів;
- доцільним запровадження лише судової (присудової) медіації для вирішення публічно-правових спорів.

Завдання 4

Напишіть творчу роботу обсягом 5-7 сторінок на тему «Перспективи застосування медіації для вирішення податкових спорів в Україні».

Завдання 5

Проаналізуйте зарубіжний досвід застосування медіації у публічно-правових спорах. Які категорії спорів є найбільш медіабельними? Назвіть суб'єкти здійснення медіації для врегулювання публічно-правових спорів у зарубіжних країнах.

Завдання 6

Громадяни Б. та А. вирішили одружитися та укласти шлюбний договір. Проте ніяк не могли визначитися з положеннями договору та домовитися між собою. Визначте, чи є такі відносини спірними? Чи застосовується медіація у таких випадках?

Тема: 8. Роль та статус професійного медіатора

Завдання 1

Встановіть основні функції медіатора на основі аналізу його ролі у процесі проведення медіації. Визначте основні компетентності, якими повинен володіти медіатор, відповідно до покладених на нього функцій.

Завдання 2

У відкритому судовому засіданні розглядалася справа за позовом громадянки Т. до громадянина В. про визначення місця проживання малолітньої дитини. В. заявив клопотання про призначення судом медіації та вказав на те, що обраний ним медіатор уже присутній в залі. Чи може суд задовольнити таке клопотання? Назвіть основні принципи медіації.

Завдання 3

Проаналізуйте вимоги до освіти і компетентності медіатора в країнах Європи та в Україні. Визначте оптимальну модель освітньої підготовки медіатора для України.

Завдання 4

Проаналізуйте положення етичних кодексів медіатора українських об'єднань та організацій, якій здійснюють свою діяльність у сфері медіації. Порівняйте зміст цих кодексів із Європейським кодексом етики медіаторів.

Завдання 5

При укладенні договору між П. та З., П. запропонував включити до договору умову про медіацію. З. заперечував, тому що медіація дорого коштує, а у випадку її неефективності доведеться сплачувати витрати на її проведення в рівних частинах. Чи відповідає дійсності позиція З.? Які вимоги до винагороди медіатора?

Завдання 6

Сформулюйте власні пропозиції щодо встановлення єдиних етичних вимог до: винагороди медіатора; рекламування послуг із медіації; конфлікту інтересів у медіації; дисциплінарної відповідальності медіатора.

Завдання 7

Проаналізуйте дії медіатора, який під час проведення медіації дізнався про:

- 1) наявність фізичного насилля між сторонами конфлікту (спору);
- 2) явне порушення трудового законодавства.

Завдання 8

У власника юридичної компанії, громадянина П., виник трудовий конфлікт із одним з юристів компанії, громадянином Д. Сторони погодилися звернутися до медіації. У той же час колишній працівник цієї компанії, громадянин Т., пройшов підготовку в сфері медіації та надавав свої послуги медіатора, у тому числі в трудових конфліктах (спорах). Чи може такий медіатор проводити медіацію для громадян П. і Д.? Поясніть чому.

Завдання 9

Громадянин О. відповідного до чинного законодавства пройшов підготовку в сфері медіації та отримав право на здійснення медіації. Після облаштування приміщення для проведення медіацій, він замовив рекламні вивіски з текстом, у якому обіцяв майбутнім клієнтам-сторонам конфлікту (спору) стовідсотковий результат вирішення спору та надав перелік своїх переваг над конкурентами. Аналогічні повідомлення громадянин О. розмістив у своїх соціальних мережах із закликами звертатися до нього за проведенням медіації. Проаналізуйте його поведінку.

Завдання 10

Здійсніть порівняльний аналіз етики медіатора та етики суддів, адвокатів і нотаріусів в Україні.